

STRATEGIA WDRAŻANIA PROJEKTU INNOWACYJNEGO TESTUJĄCEGO

Temat innowacyjny:

Prowadzenie monitoringu losów absolwentów w celu podniesienia jakości kształcenia i lepszego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy i wymogów rynku pracy

Nazwa projektodawcy:

Państwowa Wyższa Szkoła Zawoda w Chełmie
ul. Poczтовая 54
22-100 Chełm

Tytuł Projektu: System monitoringu losów absolwentów

Numer umowy: UDA-POKL.04.01.01-00-289/11-00

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Spis treści

1. Uzasadnienie	3
1.1 Opis problemów, przyczyny i skala występowania	3
1.2 Konsekwencje istnienia zidentyfikowanych problemów	6
2. Cel wprowadzenia innowacji.....	7
3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego	9
3.1 Na czym polega innowacja	9
3.2 Komu służy, kto będzie mógł ją wykorzystywać w przyszłości (grupy docelowe)	10
3.3 Jakie warunki muszą być spełnione, by innowacja działała właściwie.....	11
3.4 Jakie efekty może przynieść jej zastosowanie.....	12
3.5 Jakie elementy obejmować będzie innowacja?	12
4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego	15
4.1 Dobór grup użytkowników i odbiorców	15
4.2 Opis przebiegu testowania.....	16
4.3 Charakterystyka materiałów, jakie otrzymają uczestnicy testowania	17
4.4 Informacje o planowanym sposobie monitorowania przebiegu testowania.....	18
5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa	18
5.1 Ewaluacja wewnętrzna produktu finalnego.....	19
5.2 Ewaluacja zewnętrzna produktu finalnego	19
5.3 Efekty zastosowanej innowacji.....	20
6. Strategia upowszechniania.....	20
6.1 Cel działań upowszechniających	20
6.2 Grupy, do których skierowane będą działania upowszechniające.....	21
6.3 Plan działań upowszechniających.....	21
7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki	22
8. Kamienie milowe II etapu projektu	24
9. Analiza ryzyka	25

1. Uzasadnienie

1.1 Opis problemów, przyczyny i skala występowania

Głównym problemem, który uzasadnia wdrożenia projektu jest brak narzędzia do monitoringu losów absolwentów, który ma pomóc uczelniom w podniesieniu jakości kształcenia i dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy i wymogów rynku pracy.

Szereg opracowań i badań potwierdza potrzebę wypracowania systemu monitoringu losów absolwentów, jako narzędzia wspierającego ewaluację programów i harmonogramów studiów, co przyczyni się do podwyższania jakości kształcenia oraz jego adekwatności do potrzeb rynku pracy. Dla absolwentów natomiast oznaczać to będzie znalezienie pracy, zgodnej z ich wykształceniem.

Analiza dostępnego materiału wskazuje jednak na brak konkretnych rozwiązań – metodyki i narzędzi, które pozwoliłyby uczelniom wyższym na śledzenie losów zawodowych absolwentów oraz formułowanie wniosków i kierunków działania.

Wykształcenie niezgodne z potrzebami rynku pracy to największy problem bezrobotnych absolwentów uczelni wyższych nie tylko w województwie lubelskim, ale na terenie całego kraju.

Problem dotyczy zwłaszcza absolwentów z regionów o niskim potencjale rozwoju, takich jak Lubelszczyzna, którzy po ukończeniu studiów zmuszeni są do emigracji zarobkowej.¹

Powyższy problem został zauważony przez beneficjenta oraz władze państwowe, które wprowadziły ustawy o obowiązek monitorowania karier zawodowych swoich absolwentów przez uczelnie. Zgodnie z art. 13a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym *„Uczelnia monitoruje kariery zawodowe swoich absolwentów w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów”*.

Sprawdzanie, jak przebiega kariera absolwentów zgodnie z ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym ma pomóc w dostosowaniu kierunków i programów kształcenia do potrzeb rynku i poprawić sytuację absolwentów. Jednakże brak skutecznych, wypracowanych w Polsce a na szeroką skalę stosowanych w krajach europejskich (np. Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Austria) instrumentów, metod i narzędzi służących do prowadzenia monitoringu losów zawodowych absolwentów, z których mogłyby korzystać uczelnie wyższe skutkuje przestarzałymi programami kształcenia pozbawionymi w dużej mierze praktyki i pogłębiającym się z roku na rok bezrobociem wśród młodych ludzi.

Obecnie, prowadzenie badań losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych uznawane jest, za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz dostosowywaniu oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. Krąg odbiorców informacji na temat ścieżek karier osób po studiach jest szeroki. Wśród grup docelowych należy wymienić kandydatów na studia wyższe, pracodawców, władze itp.

W Polsce długo nie interesowano się losami zawodowymi absolwentów. Badania na ten temat prowadzono sporadycznie i wybiórczo, w ramach indywidualnych inicjatyw. Wciąż trwają prace nad stworzeniem ogólnokrajowego systemu.²

¹ Badanie kwalifikacji i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców od Absolwentów w kształceniu zawodowym, KOWEŻiU, Warszawa 2010

² Ekspertyza: Monitorowanie losów zawodowych absolwentów szkół wyższych – rozwiązania stosowane w wybranych krajach europejskich, Kraków 2010

Ponadto, brak możliwości wzorowania się na dobrych praktykach oraz dowolność w wyborze metod i technik prowadzenia monitoringu powoduje, iż różne uczelnie przedstawiają niezestawialne ze sobą wyniki badań, co sprawia że rozwiązania stosowane w tym zakresie będą innowacyjne.

Badania monitoringowe absolwentów realizowane są przez uczelnie w sposób doraźny i niejednorodny, brak im reprezentatywności. Badania nie mają również charakteru badań panelowych, co uniemożliwia uchwycenie dynamiki zmian. Na ich podstawie uczelnie nie mogą weryfikować swojej oferty edukacyjnej ani prowadzić rzetelnego marketingu edukacyjnego. Stosowane są głównie niezabezpieczone ankiety on-line. Rodzi to niebezpieczeństwo wypełnienia kwestionariusza przez osoby niepowołane bądź wielokrotnego wypełnienia ankiety przez te same osoby. Wyraźny brak spójnego, spersonalizowanego systemu zachęcenia do wzięcia udziału w badaniu prowadzonego zarówno metodą tradycyjną jak i elektroniczną w znacznym stopniu ogranicza zwrot odpowiedzi. Istnieje także zauważalny brak spójnego systemu wewnątrzuczelnianego, obejmującego współpracę na linii biuro karier-dziekanaty-respondent. Natomiast brak prowadzenia bieżącej weryfikacji danych powoduje, że są nieaktualne już w momencie opuszczenia uczelni przez studenta.

Taka sytuacja na uczelniach wyższych w Polsce, gdzie nie dysponują one spójnymi, skutecznymi narzędziami monitoringu powoduje, że jakość kształcenia oraz dostosowanie programów do potrzeb rynku pracy jest średnio zadowolająca.

Powyżej opisana sytuacja stawia przed Wnioskodawcą wyzwanie w postaci rozwiązania problemu polegającego na braku systemu monitoringu losów absolwentów oraz innych problemów z tym związanych, tj.:

- **adekwatnością** do potrzeb uczelni, absolwentów i pracodawców uczestniczących w procesie;
- **funkcjonalnością**, czyli prostotą użytkowania;
- **systematycznością** prowadzonego monitoringu;
- **reprezentatywnością** uzyskanych danych w ramach systemu;
- **efektywnością** systemu przy zachowaniu racjonalizmu cenowego.

Ponadto przeprowadzone w ramach pogłębionej analizy badania wykazały, że przyczyny problemu, na który odpowiada projekt „System monitoringu losów absolwentów” można pogrupować w sposób następujący:

- Nie istnieje modelowy system monitorowania losów absolwentów uczelni wyższych.
- Brak skutecznych metod badawczych (albo stosowane na niewielką skalę w Polsce) sprawdzonych w Europie, wzmocnionych instrumentami zachęty dla absolwentów.
- Brak standardów badawczych dostosowanych do 3 typów absolwentów (licencjat, magister, doktor)
- Definiowanie i wdrażanie wskaźników monitorowania losów absolwentów stanowi istotny problem związany z faktem, że kadra pracowników (biur karier, dziekanatów, działów toku studiów) uczelni wyższych nie posiada modelowych rozwiązań, z których mogłaby wprost skorzystać.
- Brak narzędzia informatycznego wspierającego systemowe podejście do zbierania danych i monitorowania wskaźników efektywności.
- Brak zainteresowania absolwentów badaniem w perspektywie czasowej.
- Brak aktualizowanych baz danych absolwentów na uczelniach wyższych.
- Brak spójności pomiędzy systemem kształcenia a potrzebami pracodawców.

- Zapóźnienie bazy technologicznej, którą dysponują uczelnie wyższe w porównaniu do warunków, w jakich funkcjonują nowoczesne przedsiębiorstwa w naszym kraju.

Z podobnymi problemami spotyka się większość polskich uczelni kształcących na studiach I, II, III stopnia.

Tylko kilka procent spośród przeszło 470 krajowych uczelni wyższych monitorowało losy absolwentów i robiło to najczęściej w formie ankiety papierowej.

Dotychczas prowadzone były dwa rodzaje badań losów absolwentów – jedno prowadzone przez instytucje edukacyjne, a oparte o utrzymanie kontaktów ze swoimi absolwentami. Badania takie mają jednak ograniczony zakres, ze względu na trudności w utrzymaniu kontaktów z absolwentami w dłuższym okresie.

Prowadzone były także reprezentatywne ankietowe badania absolwentów, jednak skupiały się one na przejściu absolwentów z edukacji do pierwszego miejsca pracy oraz wykonywania pracy w ciągu pierwszych 12 miesięcy bez modułu pozwalającego na retrospektywne badanie ścieżek zawodowych czy edukacyjnych.

Przeprowadzony przez Wnioskodawcę wywiad telefoniczny w ramach pogłębionej analizy z 5 uczelniami wyższymi Lubelszczyzny (rozmowy z przedstawicielami osób odpowiedzialnych za monitoring absolwentów na tychże uczelniach) potwierdzają skalę problemu, na które odpowiada projekt „System monitoringu losów absolwentów”.

Istnieje uzasadniona potrzeba wypracowania systemu, który zachęcałby absolwentów do współpracy (czynnik szczególnie istotny dla badania panelowego 3 i 5 lat po zakończeniu studiów, gdzie więź absolwentów z uczelnią jest znacznie słabsza). Większość absolwentów wskazuje na brak bodźców zachęcających do udziału w tego typu badaniach – o ile w większości wyrazili zgodę na udział w badaniu o tyle w większości nie byli już zainteresowani powtórnym w nich udziałem już 12 m-cy po ukończeniu studiów).

W tym miejscu należy również podkreślić, że niewielki udział studentów/absolwentów w badaniach wynika również z niewiedzy o możliwości brania udziału w tego typu badaniach (często nie posiadają żadnych informacji na czym polega monitorowanie ich losów zawodowych i czemu ma służyć).

Jest to bez wątpienia poważne uchybienie ze strony uczelni wyższych, które w dużej mierze spowodowane jest brakiem zasobów zarówno finansowych i kadrowych.

Wybrane wnioski z pogłębionej analizy problemu przeprowadzonej w ramach projektu:

- Badania monitoringowe absolwentów realizowane są przez uczelnie w sposób doraźny i niejednorodny; brak im reprezentatywności.
- Nie mają charakteru badań panelowych, nie pozwala to na uchwycenie dynamiki zmian.
- Na ich podstawie uczelnie nie mogą weryfikować swojej oferty edukacyjnej ani prowadzić rzetelnego marketingu edukacyjnego. Stosowane są głównie niezabezpieczone ankiety on-line. Rodzi to niebezpieczeństwo wypełnienia kwestionariusza przez osoby niepowołane bądź wielokrotnego wypełnienia ankiety przez te same osoby.
- Brak spójnego, spersonalizowanego systemu zachęcenia do wzięcia udziału w badaniu, prowadzonego zarówno metodą tradycyjną jak i elektroniczną w znacznym stopniu ogranicza zwrot odpowiedzi.

- Brak jest spójnego systemu wewnątrzuczelnianego, obejmującego współpracę na linii biuro karier-dziekanaty-respondent. Nieprzeprowadzenie bieżącej weryfikacji danych powoduje, że są nieaktualne już w momencie opuszczenia uczelni przez studenta.
- Narzędzia badawcze nie są właściwie skonstruowane, nie dostosowują zakresu informacji do absolwentów różnych poziomów studiów.
- Pomijana jest potrzeba różnicowania badań względem płci.
- Nie ma wystarczającego systemu zachęt dla absolwentów.

1.2 Konsekwencje istnienia zidentyfikowanych problemów

Doświadczenia Projektodawcy oraz innych uczelni wyższych z terenu nie tylko Lubelszczyzny, ale również całego kraju w zakresie badań losów zawodowych absolwentów wskazują na potrzebę realizacji projektu „System monitoringu losów absolwentów”. Można jednoznacznie stwierdzić, że obecnie stosowane narzędzia monitorowania losów zawodowych absolwentów są nieefektywne i niewystarczająco skuteczne. Zasadnym jest zatem wypracowanie, upowszechnienie i wdrożenie innowacyjnego, spójnego systemu monitoringu losów absolwentów uczelni wyższych, który byłby łatwy, tani, uniwersalny oraz możliwy do zastosowania we wszystkich typach uczelni wyższych.

Z przytoczonych w niniejszym dokumencie analiz o zasięgu europejskim i krajowym jak również z przeprowadzonej na potrzeby projektu analizy problemu w województwie lubelskim, wynika **brak systemowych działań, które w sposób ciągły wprowadzałyby do sposobu kształcenia studentów elementy praktyczne i jednocześnie dostosowywałyby obecne treści kształcenia do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy**. Tylko stały i odpowiednio realizowany monitoring losów absolwentów umożliwiłby racjonalny wybór kierunku kształcenia i przyczynił się do dynamicznego reagowania instytucji oświatowych i rynku pracy odnośnie zapotrzebowania na określone zawody i kwalifikacje zawodowe a więc powinien przynosić korzyści nie tylko samym uczelniom, ale całemu sektorowi rynku pracy.

Systematyczne badanie losów absolwentów powinno również prowadzić do ograniczania rozmiarów bezrobocia strukturalnego, a więc do poprawy kondycji rynku pracy.

Ponadto, absolwenci stanowią kategorię pracobiorców nieposiadających dużych doświadczeń zawodowych, która z reguły – nawet w przypadku absolwentów szkół wyższych – wymaga znacznych nakładów na dalsze kształcenie pod kątem wykonywania pracy na konkretnych stanowiskach. Jednocześnie, szczególnie w przypadku kobiet, pracodawcy muszą liczyć się z perspektywą przerwy w pracy związanej z urodzeniem dziecka.

Pracodawcy napotykają obecnie na problem doboru odpowiednich kandydatów do pracy, przy jednoczesnym wysokim poziomie bezrobocia (GUS - I. 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce równa 14,2%).

Kandydaci zgłaszający się do pracy często nie spełniają oczekiwań pracodawców przede wszystkim ze względu na swoje braki kompetencyjne. Przeprowadzone przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan badania w ramach projektu „Uczelnia Przyjazna Pracodawcom” jednoznacznie wykazały, iż dla pracodawców najważniejszymi kryteriami przy wyborze kandydatów do pracy są: wiedza i umiejętności; doświadczenie zawodowe; kompetencje psycho-społeczne. Najczęściej wskazywaną przez pracodawców umiejętnością deficytową jest umiejętność łączenia teorii z praktyką. Znaczna skala deficytu występuje w przypadku umiejętności

organizacji pracy, obsługi klienta i kontaktu z klientem, rozwiązywania problemów czy znajomości języków obcych.³

Proces edukacji zbyt często koncentruje się na wiedzy, a nie na kształceniu postaw i umiejętności. Szkoły wyższe powinny uwzględniać edukację w szeroko pojętej przedsiębiorczości wszystkich studentów. Położenie większego nacisku na praktykę jest jednym z obszarów, które powinno uzyskać priorytet w działaniach uczelni wyższych. Jest to możliwe dzięki bliższej współpracy uczelni z pracodawcami poprzez diagnozowanie zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności zgłaszane przez pracodawców oraz umożliwienie studentom nabycia praktycznych umiejętności w ramach staży i praktyk.

Poprawny metodologicznie monitoring losów absolwentów uczelni wyższych powinien sprzyjać napływowi na rynek pracy młodych osób o kwalifikacjach pożądanych i poszukiwanych przez pracodawców.

Podsumowując, realizacja projektu może mieć pozytywne rezultaty nie tylko dla docelowych grup odbiorców (uczelnie wyższe), ale także dla absolwentów/studentów, kandydatów na studia – jako wskazówka wyboru dalszej ścieżki kształcenia, gwarantującej sukces zawodowy, pracodawców – wyrobią sobie pogląd na jakość przygotowania kandydatów do pracy. Wyniki z pewnością będą także cennym źródłem informacji dla MNiSW, gdzie posłużą do analiz strategicznych oraz jako czynnik promujący polskie szkolnictwo. Sięgną po nie również stowarzyszenia zawodowe, doradcy zawodowi, naukowe zespoły badawcze. System dostarczy im rzetelnych danych na temat wejścia absolwentów na rynek pracy i pierwszych lat ich kariery zawodowej.

2. Cel wprowadzenia innowacji

Głównym celem projektu, sformułowanym we wniosku jest: **uzyskanie przez uczelnie zdolności do reagowania na potrzeby zmieniającego się rynku pracy poprzez wypracowanie i włączenie do głównego nurtu polityki do IX.2015 spójnego systemu monitorowania losów absolwentów**. Cel główny jest zgodny z trzecim tematem projektów innowacyjnych testujących dla priorytetu IV.

Projekty innowacyjne POKL mają na celu poprawę jakości działań w danym obszarze poprzez wypracowanie nowego rozwiązania/podejścia/metody działania i jego włączenie do polityki.

Poniżej prezentowany jest zestaw celów wraz ze sposobem ich weryfikacji:

Cel (O - ogólny, S - szczegółowy)	Wskaźnik realizacji celów	Wartość bazowa/Wartość docelowa	Sposób pomiaru i weryfikacji/częstotliwość pomiaru
O - uzyskanie przez uczelnie zdolności do reagowania na potrzeby zmieniającego się	Liczba opracowanych systemów monitoringu absolwentów	0/1	Raport z zewnętrznej oceny produktu finalnego, pomiar jednorazowy/protokół odbioru, VIII.2015; Raport z wewnętrznej ewaluacji

³ „Uczelnia przyjazna pracodawcom” – Lewiatan, Lublin 2010

rynku pracy poprzez wypracowanie, upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki do IX.2015 spójnego systemu monitorowania losów absolwentów			projektu, pomiar jednorazowy/protokół odbioru, IX.2015
	Liczba uczelni, którym udostępniono zwalidowany produkt na etapie upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki	0/100	Lista wysyłkowa pakietów do uczelni, pomiar jednorazowy, VI.2015
	Docelowy odsetek uczelni w Polsce, zainteresowanych wdrożeniem systemu	0/40% z 470 uczelni w Polsce	Strategia upowszechnienia i włączania produktu do głównego nurtu polityki, pomiar jednorazowy/protokół odbioru, V.2015
	Liczba uczelni, które wdrożą system	0/5	Liczba deklaracji uczelni o wdrożeniu systemu, pomiar jednorazowy, IX.2015
S1 – Osiągnięcie skuteczności działania systemu poprzez zastosowanie profesjonalnych narzędzi i metod badawczych, wdrożonych i upowszechnionych do IX.2015	Liczba opracowanych standardów kwestionariuszy ankiet	0/3	Protokół odbioru 3 zestandaryzowanych wzorów ankiet, pomiar jednorazowy, IV.2013
	Liczba opracowanych platform internetowych do systemu monitoringu	0/1	Protokół wykonania platformy, pomiar jednorazowy, IV.2013
	Liczba przeszkolonych użytkowników systemu na etapie testowania i upowszechniania produktu	0/90 (w tym 60 K i 30 M)	Certyfikaty wydane po realizacji 2 szkoleń, pomiar etapowy, XI.2013/VI.2015
S2 - Uzyskanie do I.2015 wysokiej efektywności pozyskiwania danych do systemu dzięki połączeniu tradycyjnych i elektronicznych metod kontaktu i redystrybucji ankiet	Odsetek próby badawczej wybranej populacji absolwentów logujących się do systemu	0/73%	Pomiar systemu na zakończenie fazy zbierania danych on-line, XI.2014
	Odsetek wypełnionych ankiet w stosunku do próby badawczej	0/70%	Raport z ewaluacji zewnętrznej produktu - pomiar jednorazowy/ protokół odbioru, III kw. 2015
S3 - Uzyskanie do I.2015 wysokiej jakości badania, poprzez	Odsetek kompletnych kwestionariuszy zebranych podczas fazy	0/80%	Raport z ewaluacji zewnętrznej produktu - pomiar jednorazowy/ protokół

zapewnienie wysokiej responsywności ankiet	testowania		odbioru, III kw. 2015
---	------------	--	-----------------------

Wyżej wymienione: cel główny oraz cele szczegółowe są tożsame z zapisami zawartymi we wniosku o dofinansowanie projektu.

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji celów, w tym zlecenie prac z tego zakresu jest Kierownik Projektu.

Wdrożenie **założeń projektu "System monitoringu losów absolwentów" spowoduje wzrost efektywności działań uczelni w zakresie badania losów zawodowych absolwentów oraz wpłynie na podnoszenie przez uczelnie jakości kształcenia i lepszego jego dostosowania do potrzeb rynku pracy. Przełoży się to na realizację celu głównego projektu, a tym samym na osiągnięcie pożądanego stanu docelowego po wprowadzeniu innowacji.**

3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego

3.1 Na czym polega innowacja

Innowacyjność projektu polega na wypracowaniu spójnego systemu pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych absolwentów (udoskonalenie stosowanych dotychczas metod). Projekt zakłada połączenie w jeden sprawny mechanizm, sprawdzonych w Europie a na niewielką skalę stosowanych w Polsce, metod badawczych, wzmocnionych instrumentami zachęty dla absolwentów. Badanie zostanie przeprowadzone metodą panelową. Umożliwi to analizę porównawczą efektywności poszczególnych strategii kształcenia i zatrudnienia oraz wymianę doświadczeń na poziomie regionu i centralnym. Badanie prowadzone będzie za pomocą zestandaryzowanego kwestionariusza on-line dostosowanego do 3 poziomów kształcenia (licencjat, magister, doktor), w celu zwiększenia przejrzystości i efektywności samego systemu oraz wyników. Trzon ankiety stanowią będą pytania podstawowe, wspólne dla absolwentów dające dostęp do kwestionariusza umieszczonego na platformie internetowej dedykowanej absolwentom. Specjalny LONGIN i HASŁO, przydzielone zostaną każdemu z absolwentów. Źródłami kontaktu z absolwentami będą: forma elektroniczna: e-mail/sms, wzmocniona formą tradycyjną: poczta – dzięki czemu współlokatorzy – rodzina, przyjaciele mogą skłonić Absolwentów do wypełniania kwestionariusza (zwiększenie responsywności i reprezentatywności badania). Opracowany system pozwoli na objęcie monitoringiem co najmniej 40% uczelni w kraju z 470, bez względu na formę własności i profil kształcenia. Stworzy możliwość pełnej analizy obszarów niedostosowania kwalifikacji Absolwentów do potrzeb pracodawców, umożliwi modyfikację programów kształcenia w kierunku większej korelacji wiedzy i umiejętności do potrzeb przedsiębiorstw.

Wartością dodaną projektu jest innowacyjny system monitoringu. Taka forma wsparcia, o takim zakresie użyteczności nie występuje w kraju. Poprzez dostosowanie produktu do zbadanych potrzeb i możliwości jego użytkowników (pracownicy biur karier, dziekanatów, działów toku studiów) i odbiorców (uczelni w regionie i kraju) możliwa będzie szeroka skala jego upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki. Dotychczas prowadzone badania monitoringowe absolwentów realizowane są w sposób doraźny i niejednorodny, brak im reprezentatywności. Nie mają charakteru badań panelowych, nie pozwalają na uchwycenie dynamiki zmian. Na ich podstawie uczelnie nie mogą weryfikować swojej oferty edukacyjnej, ani prowadzić rzetelnego

marketingu edukacyjnego. Stosowane są głównie niezabezpieczone ankiety on-line. Rodzi to niebezpieczeństwo wypełnienia kwestionariusza przez osoby niepowołane, bądź wielokrotnego wypełniania ankiety przez te same osoby. Brak spójnego, spersonalizowanego systemu zachęcania do wzięcia udziału w badaniu prowadzonym zarówno metodą tradycyjną, jak i elektroniczną w znacznym stopniu ogranicza zwrot odpowiedzi. Nie istnieje również spójny system wewnątrzuczelniany, obejmujący współpracę na linii biuro karier-dziekanaty-respondent. Brak prowadzenia bieżącej weryfikacji danych powoduje, że są nieaktualne już w momencie opuszczenia uczelni przez studenta/studentkę. Ponadto narzędzia badawcze nie są właściwie skonstruowane, nie dostosowują zakresu informacji do absolwentów różnych poziomów studiów. Pomijana jest potrzeba różnicowania badania pod względem płci. Nie ma również wystarczającego systemu zachęt dla absolwentów.

3.2 Komu służy, kto będzie mógł ją wykorzystywać w przyszłości (grupy docelowe)

Grupa docelowa została dokładnie przeanalizowana i dobrana pod kątem rodzaju, skali problemu i możliwości jego rozwiązania.

Użytkownicy, w wymiarze docelowym, to pracownicy uczelni wyższych użytkujący system monitoringu w publicznych i niepublicznych szkołach wyższych, (ponad 1880 osób w tym 1253 kobiety, w 188 uczelniach w kraju o porównywalnym do Wnioskodawcy potencjale i skali działań). W wymiarze upowszechniania i włączenia do głównego nurtu polityki:

- 80 osób z publicznych i niepublicznych uczelni regionu i kraju zaproszonych na konferencję.
- 60 osób, w tym 40 kobiet, uczestniczących w szkoleniu upowszechniającym produkt.

W wymiarze testowania:

- wstępna wersja produktu zostanie udostępniona pracownikom biur karier, dziekanatów, działu toku studiów, centrów informatycznych z 3 uczelni z terenu Lubelszczyzny, w tym: jednej niepublicznej oraz jednej kształcącej na poziomie licencjata, jedno na poziomie magistra oraz jednej na poziomie doktora.
- 30 użytkowników, w tym 20 kobiet, którzy testować będą opracowany system, zostanie wyposażonych w niezbędne narzędzia i zostaną przeszkoleni z obsługi systemu.

W wymiarze docelowym **grupę odbiorców** stanowią szkoły wyższe z regionu i kraju (publiczne i niepubliczne), prowadzące edukację na poszczególnych stopniach (blisko 40% z 470 uczelni w kraju o porównywalnej do Wnioskodawcy skali działania).

Wymiar upowszechniania i włączenia do głównego nurtu polityki:

- 100 uczelni publicznych i niepublicznych regionu i kraju, w tym prowadzących edukację na poszczególnych stopniach kształcenia, potencjalnie zainteresowanych wdrożeniem wypracowanego produktu. Każda uczelnia otrzyma pakiet w postaci folderu – przewodnika po systemie oraz narzędzi badawczych i platformy na nośniku elektronicznym.
- 40 uczelni otrzyma zaproszenie na konferencję upowszechniającą produkt.

Wymiar testowania:

- wstępna wersja produktu zostanie udostępniona 3 uczelniom z terenu Lubelszczyzny (reprezentatywnych dla regionu i co najmniej 50% uczelni w kraju z uwagi na podobną skalę problemu i zasięg oddziaływania), w tym 1 niepublicznej oraz 1 kształcącej na poziomie licencjata, 1 - na poziomie magistra, 1 - na poziomie doktora.

W przyszłości uczelnie będą mogły rozbudowywać platformę i dostosowywać ofertę kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Studenci i absolwenci, dzięki danym zamieszczanym na platformie, będą mogli w efektywny sposób definiować ścieżkę swojej kariery zawodowej, natomiast pracodawcy będą mieli możliwość dotarcia do pracownika posiadającego oczekiwane przez niego kwalifikacje.

3.3 Jakie warunki muszą być spełnione, by innowacja działała właściwie

Aby innowacja działała właściwie produkt finalny musi pozytywnie zakończyć fazę testowania, następnie muszą zostać podjęte na szeroką skalę działania upowszechniające i włączające wśród odbiorców i użytkowników.

Celem upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki zostaną przeprowadzone następujące działania:

- Przygotowanie strategii upowszechniania i włączania do polityki;
- Zlecenie i wykonanie folderu upowszechniającego i prezentacji demonstrującej produkt finalny dla uczestników konferencji;
- Zorganizowanie konferencji z udziałem 80 osób (przedstawiciele 40 uczelni z regionu i kraju, którzy wyrazili zainteresowanie produktem);
- Zlecenie i przygotowanie 100 pakietów z produktem finalnym do przekazania 100 uczelniom w kraju;
- Zlecenie zamieszczenia w ogólnopolskim czasopiśmie branżowym informacji o nowym systemie wraz załączoną wersją demonstracyjną systemu;
- Przeszkolenie 60 osób z 20 uczelni w regionie i kraju potencjalnie zainteresowanych wdrożeniem opracowanego systemu.

Należy jednak zaznaczyć, iż szerokie konsultacje z przedstawicielami odbiorców i użytkowników projektu na etapie badania problemu wskazywały na duże zainteresowanie tych grup nowym, spójnym systemem monitoringu losów absolwentów. Uczelnie wyższe w województwie lubelskim wskazywały na wysoki potencjał produktu finalnego do jego upowszechnienia i włączenia do polityki. Nie występują przeciwwskazania prawne, organizacyjne, finansowe dostosowania produktu finalnego. Po zakończeniu projektu system będzie nadal funkcjonować, prowadzony przez biuro karier PWSZ w Chełmie.

Kluczowa dla oceny zasadności innowacji na szerszą skalę będzie ocena produktu finalnego, dokonana przez ewaluatora zewnętrznego wyłonionego z zastosowaniem zasady konkurencyjności. Wdrożenie innowacji będzie zasadne, jeżeli wyniki ewaluacji potwierdzą, że w efekcie zastosowania innowacji wypracowany, spójny system monitoringu, poprzez zastosowanie profesjonalnych narzędzi i metod badawczych, jest skuteczny tzn. umożliwi uczelniom reagowanie na potrzeby zmieniającego się rynku pracy.

O sukcesie innowacji oraz przeprowadzonych działań upowszechniających i włączających świadczyć będzie również 5 deklaracji uczelni wyższych o wdrożeniu systemu.

3.4 Jakie efekty może przynieść jej zastosowanie

Zastosowanie innowacji może przynieść następujące efekty:

- Wzrost wiedzy władz uczelni i jej pracowników w zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów;
- Dostosowanie (dzięki uzyskanym wynikom badań losów absolwentów) oferty kształcenia uczelni do rzeczywistych potrzeb rynku pracy;
- Unowocześnienie i zmiana (dzięki uzyskanym wynikom badań losów absolwentów) stosowanych metod kształcenia;
- Wzrost dbałości uczelni o jakość kształcenia oraz uzyskiwane przez studenta efekty kształcenia;
- Stosowanie jednolitej metody służącej do badania losów zawodowych absolwentów, która będzie mogła być wykorzystywana przez różne uczelnie, co umożliwi porównywanie wyników badań, a w efekcie pozwoli na tworzenie rankingów uczelni (biorących pod uwagę ich ocenę, ze względu na szanse absolwenta na rynku pracy);
- Zmniejszenie kosztów prowadzenia badań oraz obniżenie stopnia skomplikowania całej procedury badawczej;
- Zmniejszenie nakładów finansowych związanych z zatrudnieniem i wynagrodzeniem pracowników odpowiedzialnych za badanie losów zawodowych absolwentów;
- Wzrost udziału absolwentów w badaniach ich losów zawodowych dzięki wykorzystaniu prostych w obsłudze narzędzi aplikacyjnych, dostępnych na platformie internetowej ABSOLWENT;
- Wzrost powiązań pomiędzy edukacją a rynkiem pracy, studentem i absolwentem a pracodawcą, co wpłynie na bardziej efektywną alokację pracowników na rynku pracy;
- Dostarczenie pracodawcom nowoczesnego narzędzia ułatwiającego im dotarcie do pracowników o określonym profilu wiedzy i umiejętności (dzięki możliwości przeglądania, za pośrednictwem platformy, CV absolwentów).

3.5 Jakie elementy obejmować będzie innowacja?

Na produkt finalny składają się:

1. Platforma internetowa ABSOLWENT dostarczana w formie płyty CD - gotowa do implementacji na dowolnym serwerze spełniającym jej minimalne wymagania.

Platforma internetowa ABSOLWENT zawiera następujące moduły:

- *Uczelnia*
- *Strefa Studenta/Absolwenta*
- *Strefa Pracodawcy*

Moduł Uczelnia

Moduł **Uczelnia** dedykowany jest wyłącznie uczelniom korzystającym z platformy. Każda uczelnia ma możliwość zamieszczania informacji na swój temat, zgodnie z własnymi preferencjami. Będą mogły się tu znaleźć informacje związane z:

- misją, historią i osiągnięciami uczelni;

- ofertą edukacyjną (kierunki studiów i specjalności; studia podyplomowe, kursy, szkolenia itp.);
- biurem karier.

Uczelnia, jako użytkownik platformy (po zalogowaniu) będzie mogła korzystać z wielu dodatkowych funkcjonalności, wśród których można wymienić:

- możliwość rozsyłania linka do ankiety służącej badaniu losów absolwentów na adresy e-mailowe z bazy absolwentów;
- możliwość administrowania kontami absolwentów;
- możliwość tworzenia kont absolwentów, pracodawców, pracowników obsługujących, z ramienia uczelni, platformę ABSOLWENT
- możliwość importowania kont absolwentów;
- możliwość generowania raportów z ankiet w formie tabel (tabela procentowa) oraz wykresów (wykres kołowy lub kolumnowy);
- możliwość gromadzenia danych i tworzenia baz danych z ankiet;
- możliwość automatycznego zliczania odpowiedzi i opracowywania wyników;
- możliwość zarządzania formularzem kontaktowym;
- możliwość analizowania udostępnionych przez absolwentów CV;
- możliwość analizowania zamieszczonych przez pracodawców ofert pracy.

Moduł **Strefa Studenta/Absolwenta**

Moduł **Strefa Studenta/Absolwenta** dostępny jest dla studentów i absolwentów tych uczelni, które wdrożyły platformę internetową ABSOLWENT.

Moduł ten zawiera:

- **Poradnik kariery**, w którym zawarte są m.in. informacje dotyczące: efektywnego poszukiwania pracy, rozmowy kwalifikacyjnej, zasad tworzenia dokumentów aplikacyjnych wraz z **Kreatorem CV** (umożliwia szybkie i sprawne stworzenie przez absolwenta curriculum vitae. Po wprowadzeniu danych do formularza, CV zostaje automatycznie wygenerowane w formacie PDF. Absolwent ma również możliwość zamieszczenia na platformie **autorskiego CV**, które załącza w formie pliku PDF. **Absolwenci, chcący udostępnić swoje CV pracodawcom, mają taką możliwość poprzez zaznaczenie pola „Udostępniaj pracodawcy”**. Co ważne, każdy absolwent może w dowolnym momencie modyfikować treść wprowadzonych danych. Szczegóły obsługi aplikacji opisane są w Instrukcji Platformy ABSOLWENT dla absolwentów dostępnej na platformie ABSOLWENT. Kreator CV oraz Autorskie CV dostępne są po zalogowaniu się na platformę ABSOLWENT w zakładce *Narzędzia studenta/absolwenta*.
- **Poradnik przedsiębiorcy**, w którym znajdują się niezbędne informacje dotyczące zakładania własnej działalności gospodarczej (formy opodatkowania przedsiębiorców, organizacje wspierające przedsiębiorców, dotacje, składki ZUS itp.)

- **Poradnictwo**, umożliwia skorzystanie z pomocy specjalistów: **w zakresie prawnych i finansowych aspektów zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz doradcy zawodowego**. Studenci/absolwenci będą mogli korzystać z profesjonalnych porad prawnych za pomocą chatu bądź video chatu poprzez platformę ABSOLWENT.
- **Wsparcie studentów/absolwentów niepełnosprawnych**, umożliwia korzystanie ze wsparcia oferowanego przez Uczelnię (m.in. pomoc asystenta, poradnictwo prawne, aktywność sportowa, szkolenia, lektoraty). Ponadto w zakładce znajdują artykuły pomocne osobom niepełnosprawnym m.in. z zakresu aspektów prawnych, osób niepełnosprawnych na rynku pracy, organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych itp.) Dodatkowo studenci/absolwenci niepełnosprawni mogą skorzystać z profesjonalnych porad za pomocą chatu bądź video chatu poprzez platformę ABSOLWENT.
- **Studia podyplomowe, kursy, szkolenia**, umożliwia korzystanie przez zalogowanych użytkowników ze specjalnej oferty studiów podyplomowych, kursów, szkoleń oferowanych ze zniżkami i dodatkowymi bonusami.

Moduł Strefa Pracodawcy

Każdy pracodawca, chcący korzystać z platformy internetowej ABSOLWENT musi wysłać formularz rejestracyjny. Następnie odbywa się weryfikacja pracodawcy przez pracownika danej uczelni. Po pozytywnej weryfikacji pracownik może utworzyć konto pracodawcy.

Pracodawca po zalogowaniu się na platformę ma możliwość:

- prezentacji swojej firmy (aspekt promocyjny);
- zamieszczenia (za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego) oferty pracy, stażu i praktyk;
- przeglądania CV potencjalnych pracowników (absolwentów, którzy udostępnili swoje dokumenty aplikacyjne);
- oferty pracy przedstawione przez pracodawców będą bezpośrednio przekazywane osobom zarejestrowanym w bazie danych, a także rozwieszane na tablicach informacyjnych na terenie Uczelni oraz rozpowszechniane za pomocą poczty elektronicznej;

Moduł Strefa Pracodawcy umożliwia również korzystanie przez studentów/absolwentów z ofert, jakie wpływają od pracodawców.

W związku z tym, że Poszukiwanie pracy wymaga od poszukującego dużych nakładów czasu i pracy w zakładce zamieszczono również portale pracy, z których można skorzystać.

Należy podkreślić, że platforma ABSOLWENT obejmuje:

- **część otwartą, dostępną dla wszystkich zainteresowanych** - strefa ta zawiera informacje o uczelni wdrażającej platformę internetową ABSOLWENT, znajdują

się tu również informacje dla studentów/absolwentów (w tym studentów/absolwentów niepełnosprawnych) dotyczące przygotowania profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych, możliwości rozwoju zawodowego, aktywnych form poszukiwania pracy itp.

- **część zamknięta, dostępną po zalogowaniu** – w strefie tej istnieje możliwość wypełnienia przez absolwentów ankiet badających ich losy zawodowe, a także generowania CV przez studentów/absolwentów. Charakter zamknięty ma także moduł *Strefa pracodawcy*.

Administrator platformy może również przydzielać punkty np. za wypełnienie ankiety, umieszczenie CV, rozmowę z doradcą zawodowym itp. W dalszej kolejności punkty te, mogą odblokowywać dostęp do częściowo niedostępnej funkcjonalności (np. kreator cv, oferty pracy, gry czy inne). Jest to dodatkowa propozycja do dowolnego zdefiniowania i zaimplementowania już po stronie uczelni wdrażającej rozwiązanie.

2. Instrukcja wdrożenia i użytkowania systemu zawierająca m.in.:

- informacje dotyczące instalacji i konfiguracji całego serwisu;
- opis obsługi konta administratora;
- opis obsługi kont absolwentów, pracodawców i pracowników uczelni;
- opis procedury wysyłania ankiet, służących do badania absolwentów;
- opis sposobu generowania tabel i wykresów (raporty z wynikami ankiet).

3. Kwestionariusze ankiet – 3 zestandaryzowane kwestionariusze ankiet dla 3 typów absolwentów (licencjat, magister, doktor)

4. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego

4.1 Dobór grup użytkowników i odbiorców

Użytkownicy systemu wybrani zostaną na podstawie:

- skali problemu – liczba uczelni, które nie dysponują systemem monitoringu i mogą być zainteresowane produktem
- kolejność zgłoszeń
- potencjału uczelni: liczby kierunków i poziomów kształcenia,
- ilości absolwentów, motywacji do współpracy
- zaangażowania w upowszechnianie produktu.

Odbiorcy produktu wybrani zostaną w oparciu o:

- zaangażowanie w uruchamianie monitoringu losów absolwentów
- kolejności zgłoszeń przy zachowaniu reprezentacji następujących typów uczelni: publicznych i niepublicznych, prowadzących kształcenie na I, II i III stopniu kształcenia
- listy intencyjne, potencjał oraz zaangażowanie w proces tworzenia produktu.

Udział grup docelowych zostanie zabezpieczony przez stosowanie transparentnych kryteriów rekrutacji, promocję projektu, przygotowanie materiałów informacyjnych i upowszechniających, na temat systemu, dostosowanie form i czasu wsparcia do możliwości technicznych i organizacyjnych uczestników, w tym zachowanie równości szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia obowiązków rodzinnych i zawodowych. Z uwagi na nadreprezentację kobiet zaplanowane zostaną narzędzia promocyjne nakierowane na mężczyzn.

4.2 Opis przebiegu testowania

Testowanie produktu odbędzie się na grupie badawczej stanowiącej 10% populacji absolwentów z roku akademickiego 2013/2014 trzech uczelni z Lubelszczyzny. Wstępna wersja produktu zostanie udostępniona pracownikom biur karier, dziekanatów, działu toku studiów, centrów informatycznych z 3 uczelni z terenu Lubelszczyzny w tym jednej niepublicznej oraz jednej kształcącej na poziomie licencjata, jednej na poziomie magistra, jednej na poziomie doktora. Użytkownicy, którzy testować będą opracowany system, zostaną wyposażeni w niezbędne narzędzia oraz zostaną przeszkoleni z obsługi systemu (łącznie 30 osób w tym 20 kobiet).

Przebieg testowania:

- Rekrutacja użytkowników (VIII.2013).
- Przygotowanie pakietu materiałów z nowym produktem do przekazania uczelniom biorącym udział w testowaniu (VIII.2013).
- Zatrudnienie 3 koordynatorów i prowadzenie następujących działań: nadzorowanie wdrożenia produktu na 3 wytypowanych uczelniach województwa lubelskiego (IX.2013-XI.2014).
- Przygotowanie materiałów i informacji do zamieszczenia na platformę internetową dedykowaną absolwentom. Zatrudnienie 3 moderatorów platform na 3 uczelniach (IX-X.2013).
- Wykonanie materiałów upowszechniających i włączających (pylony, broszury, plakaty, terminarze z datami fal badania) dla studentów, którzy będą poddani próbnemu badaniu po zakończeniu studiów oraz pendrive dla użytkowników systemu (X-XI.2013).
- Szkolenie dla 30 osób, którego celem jest przekazanie użytkownikom narzędzi wraz z instrukcją opisu wdrażania systemu (XI.2013).
- 12 spotkań informacyjnych dla studentów, po 3 spotkania na 3 uczelniach, oraz akcji upowszechniającej, prowadzonej przez biura karier i dziekanaty na każdej z 3 uczelni, których celem jest przekazanie informacji na temat wdrażania produktu, zachęcenie studentów do wzięcia udziału w badaniach (XII.2013-III.2014).
- Tworzenie profili i bazy danych studentów kończących daną uczelnię. Wykonawca: pracownicy biur karier, dziekanaty (II-VI.2014).
- Losowy dobór próby badawczej obejmujący 10% populacji studentów kończących wybrane uczelnie w roku 2013/2014 (VI.2014).

- Wysłanie informatorów do absolwentów o badaniu drogą pocztową i mailową w oparciu o wcześniej przygotowaną listę adresów wraz z indywidualnym loginem i hasłem dostępu do platformy, na której znajdowała się będzie ankieta on-line (VII.2014).
- Uruchomienie ankiety na platformie (VIII.2014).
- Dwukrotne wysyłanie sms i poczty mailowej przypominające o uczestnictwie w badaniu (IX.2014).
- Wygenerowanie przez system listy osób zakwalifikowanych do ponownego badania (IX.2014).
- Wysłanie do wytypowanych absolwentów informacji mail i poczty o badaniu metodą tradycyjną wraz z załączoną ankietą i zwrotną kopertą ze znaczkiem (IX.2014).
- Wprowadzenie danych do systemu (IX.-X.2014).
- Wygenerowanie nowej listy osób zakwalifikowanych do ponownego badania metodą wywiadu telefonicznego (X.2014).
- Wysyłanie smsem i mailem informacji o badaniu telefonicznym (X.2014).
- Przeprowadzenie wywiadów telefonicznych (X-XI.2014).
- Wprowadzenie danych do systemu (XI.2014).
- Przesłanie podziękowań i pakietów absolwentom, którzy wzięli udział w badaniu (XI.2014).

4.3 Charakterystyka materiałów, jakie otrzymają uczestnicy testowania

Uczelnie biorące udział w testowaniu otrzymają pakiet materiałów z nowym produktem:

- Platforma internetowa ABSOLWENT na nośniku elektronicznym (płyta CD)
- Instrukcja użytkowania i wdrażania systemu
- Opis produktu finalnego
- 3 zestandaryzowane kwestionariusze ankiet dla 3 typów absolwentów (licencjat, magister, doktor)

Ponadto:

- **Pylony** - wykorzystywane będą do wizualizacji podczas działań testujących (spotkania, szkolenia, konsultacje) oraz działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki.
- **Broszury** – wykorzystywane będą na etapie testowania, celem zachęcenia absolwentów, uczelni oraz pracodawców do wzięcia udziału w realizacji projektu. Ponadto zawierać będą instrukcję użytkowania platformy oraz przewodnik po systemie.
- **Plakaty** – wykorzystywane będą na etapie testowania, celem zachęcenia absolwentów, uczelni oraz pracodawców do wzięcia udziału w testowaniu. Służyć będą celom wizualizacji potrzeb, upowszechnienia działań testujących.

- **Terminarze** – przekazywane będą osobom testowanym. Celem będzie indywidualny system przypominania o poszczególnych fazach badania, uwzględnionych w systemie. Zawierać będą harmonogram działań związanych z etapem testowania i upowszechniania (w tym: termin wypełniania ankiet, zakodowania się na platformie, itp.). Przygotowane będą w formie kalendarza z zaznaczonymi wszystkimi działaniami, które ma podjąć osoba testowana. Służyć będą jako jedno z narzędzi wspomagających testowanie.
- **Pendrive-y** – służyć będą jako nośniki danych.

4.4 Informacje o planowanym sposobie monitorowania przebiegu testowania

Przebieg procesu testowania będzie monitorowany na każdym jego etapie. W fazie testowania odbywać się będą spotkania grupy roboczej: przedstawiciele 3 wytypowanych uczelni (3 osoby – Koordynatorzy ds. wdrożenia produktu oraz 3 osoby – Moderatorzy platformy internetowej) i kadry projektu. Zaplanowano, że spotkania robocze będą się odbywały nie rzadziej niż raz w miesiącu. Jeżeli zaistnieje potrzeba, również częściej.

Na pierwszym spotkaniu omówiony zostanie system testowania/platforma internetowa ABSOLWENT wraz z narzędziami, a także oczekiwania wobec Koordynatorów ds. wdrażania produktu i Moderatorów platformy internetowej. Na pierwsze spotkanie zostaną zaproszeni również przedstawiciele władz uczelni, celem przedstawienia oczekiwań wobec uczelni biorących udział w projekcie. W trakcie kolejnych spotkań, rozwiązywane będą bieżące problemy związane z testowaniem. Do fazy testowania zostaną zatrudnieni Koordynatorzy ds. wdrożenia produktu na podstawie umowy cywilnoprawnej. Zakres ich obowiązków będzie obejmować m.in.:

- prace wdrożeniowe na grupie badawczej;
- przeprowadzanie testów, sprawdzanie ich wyników oraz stworzenie rozwiązań korygujących pojawiające się trudności i problemy we wdrażaniu działań;
- przeprowadzanie ankiet;
- organizację działań podejmowanych w ramach zadania.

Do obsługi platformy internetowej na poszczególnych uczelniach zostaną zatrudnieni Moderatorzy platformy internetowej (podobnie jak Koordynatorzy na umowę cywilnoprawną). Moderator platformy internetowej będzie odpowiedzialny za prowadzenie portalu internetowego od strony technicznej, w tym: modyfikacje poszczególnych rozwiązań w oparciu o wyniki analiz przeprowadzonych przez koordynatorów, aktualizowanie strony, dbanie o bezpieczeństwo (system logowania, dostępu do platformy).

Należy podkreślić, że w razie ewentualnego wycofania się uczelni z fazy testowania jej pracownicy (Koordynatorzy ds. wdrożenia produktu, Moderatorzy platformy internetowej) przestają otrzymywać wynagrodzenie.

5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa

Weryfikacja skuteczności testowanej innowacji oraz jej efektów będzie prowadzona poprzez działania monitoringowe: ewaluację wewnętrzną i zewnętrzną.

Proces testowania będzie cały czas monitorowany. Planuje się cykliczne spotkania podczas fazy testowania z użytkownikami, osobami odpowiedzialnymi za testowanie na uczelniach. Będą one poświęcone dyskusjom nad pojawiającymi się problemami.

5.1 Ewaluacja wewnętrzna produktu finalnego

Kadra projektowa, odpowiedzialna za realizację etapu testowania (Koordynatorzy ds. wdrożenia produktu), ewaluator wewnętrzny projektu oraz kadra zarządzająca projektem będą na bieżąco monitorować przebieg testowania, kompletować niezbędne dokumenty (raporty cząstkowe, raporty zbiorcze, ankiety, formularze oceny, protokoły ze spotkań grupy roboczej oraz inne materiały dokumentujące przebieg testowania).

Wszystkie zebrane dokumenty w fazie testowania pozwolą na opracowanie dokumentu podsumowującego wewnętrzną analizę testowania. Stanowić on będzie uzupełnienie ewaluacji zewnętrznej.

5.2 Ewaluacja zewnętrzna produktu finalnego

W celu przeprowadzenia badania efektów testowanego modelu, a także testowanego produktu finalnego, planuje się zaangażowanie ewaluatora zewnętrznego. Ewaluator zewnętrzny produktu finalnego, wyłoniony już w początkowym etapie uruchomienia procesu testowania (na podstawie przetargu nieograniczonego), przygotuje założenia metodologiczne badania i przeprowadzi badanie.

Głównym celem badania ewaluacyjnego będzie ocena efektywności, czy wypracowany produkt jest lepszy, skuteczniejszy i bardziej efektywny niż stosowane dotychczas rozwiązania. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian i modyfikacji produktu finalnego.

Wybór ewaluatora zewnętrznego produktu finalnego przeprowadzony będzie w oparciu o następujące wymagania:

- Doświadczenie w prowadzeniu procesu ewaluacji - min. 2 lata
- Doświadczenie w zakresie ewaluacji projektów innowacyjnych - min. 2 projekty
- Znajomość problematyki rynku pracy oraz kształcenia na poziomie I, II i III stopnia

Ogłoszenie o ofercie współpracy zostanie zamieszczone na stronie projektu. Wysłane zostanie także zapytanie do 3 potencjalnych zleceniobiorców, tak by zebrać jak najwięcej ofert, co pozwoli wybrać usługę o jak najwyższej jakości.

Ewaluacja produktu finalnego będzie koncentrowała się wokół odpowiedzi na wskazane poniżej kryteria ewaluacyjne:

- Efektywność (czy produkt finalny przynosi zakładane efekty przy zakładanych kosztach)
- Adekwatność (czy produkt finalny odpowiada realnym potrzebom)
- Użyteczność (czy produkt finalny odpowiada potrzebom odbiorców i użytkowników)

- Skuteczność (czy produkt finalny przynosi zakładane wyniki)
- Oddziaływanie, wpływ (czy wdrożenie produktu finalnego będzie skutkowało zwiększeniem szans na osiągnięcie celów POKL)
- Trwałość efektów (czy jest prawdopodobne funkcjonowanie produktu finalnego po zakończeniu finansowania projektu? jaki jest potencjał produktu w dłuższej perspektywie czasowej)
- Innowacyjność (czy opracowany produkt finalny jest innowacyjny)
- Jakość produktu (czy opracowany produkt finalny jest zgodny z aktualną wiedzą, wynikami badań naukowych oraz standardami metodologicznymi prowadzenia badań i konstruowania narzędzi badawczych)

Od wykonawcy oczekuje się spójnej koncepcji realizacji badania. Podane wyżej kryteria zamykają możliwej listy. Stanowią minimum, które może podlegać uzupełnieniom.

Wykonawca, w ofercie Koncepcji ewaluacji, przedstawi pełen i uzasadniony katalog metod, technik, narzędzi badawczych, pozwalających na udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na wskazane kryteria oraz opíše sposób zagwarantowania rzetelności i trafności zastosowanych narzędzi. W ramach ewaluacji zewnętrznej produktu finalnego ewaluator przygotowuje raport, w którym zawarte będą m.in. opis przebiegu badań i ograniczeń (problemów napotkanych w trakcie ich realizacji), opis wyników badań i analiz, wnioski dotyczące jakości i potencjału produktu finalnego, wnioski i rekomendacje dotyczące postulowanych zmian w produkcie finalnym oraz w zakresie działań upowszechniających projekt i włączających do głównego nurtu polityki.

Głównym celem ewaluacji zewnętrznej produktu finalnego jest sprawdzenie, czy produkt finalny spełnia oczekiwania grup docelowych oraz jest skuteczniejszy i efektywniejszy względem podejść dotychczas stosowanych.

5.3 Efekty zastosowanej innowacji

Następujące elementy zostaną uznane za wystarczające uzasadnienie do stosowania innowacji na szerszą skalę:

- Pozytywna opinia ewaluatora zewnętrznego produktu finalnego (raport);
- Ocena zebranego trakcie testowania przez Projektodawcę materiału, która będzie zapewniać o skuteczności innowacyjnego systemu monitoringu losów absolwentów (pozytywne opinie testujących, pozytywna ocena funkcjonalności platformy, pozytywna ocena dostępnych narzędzi w ramach platformy).

6. Strategia upowszechniania

6.1 Cel działań upowszechniających

Celem działań upowszechniających produkt jest stworzenie możliwości wzmocnienia działań na rzecz poprawy jakości kształcenia na poziomie wyższym poprzez upowszechnienie nowego systemu monitoringu losów absolwentów uczelni wyższych.

Działania upowszechniające oraz włączające produkt do głównego nurtu polityki wzajemnie się dopełniają.

Osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie działań upowszechniających i włączających będzie **Koordynator zadania** zatrudniony na podstawie umowy cywilnoprawnej.

6.2 Grupy, do których skierowane będą działania upowszechniające

Grupę docelową projektu stanowią uczelnie i ich pracownicy, stąd działania upowszechniające będą skierowane przede wszystkim do tej grupy. Jednocześnie działania informacyjne dotyczące projektu będą prowadzone w odniesieniu do dwóch pozostałych grup odbiorców platformy internetowej ABSOLWENT:

- Studentów i absolwentów uczelni;
- Pracodawców.

Wśród grup interesariuszy można również wskazać:

- instytucje i organizacje zajmujące się edukacją i rynkiem pracy,
- przedstawiciele lokalnych samorządów (w szczególności departamenty edukacji i rynku pracy w urzędach marszałkowskich oraz urzędach miast i gmin) oraz inne jednostki działające w obszarze rynku pracy i edukacji.

W realizowanym projekcie podjęto już kilka działań upowszechniających wiedzę o projekcie. Najważniejszym z tych działań było przygotowanie Raportu z badań w ramach pogłębionej analizy projektu „System monitoringu losów absolwentów”. Celem niniejszego badania była weryfikacja skorelowania programów nauczania z potrzebami gospodarki, zbadanie jakościowych aspektów kształcenia na uczelniach, na przykładzie szkół wyższych z terenu woj. lubelskiego, wnioski i rekomendacje do systemu. Raport wraz z rekomendacjami został zamieszczony na stronie internetowej projektu oraz przekazany uczelniom wyższym i pracodawcom z terenu Lubelszczyzny. Ponadto, przeprowadzono panel ekspercki z udziałem potencjalnych odbiorców, którego celem była debata nad produktem, recenzowanie jego rozwiązań oraz wniesienie uwag do ostatecznej wersji produktu. Na stronie internetowej Beneficjenta zamieszczono komunikaty o wstępnych wynikach projektu, przesłano również informacje mailem uczelniom wyższym.

6.3 Plan działań upowszechniających

Przedmiotem upowszechniania będzie produkt finalny czyli innowacyjny system monitoringu losów absolwentów, opisany w punkcie 3.5. Działania upowszechniające obejmą zarówno grupę odbiorców i użytkowników województwa lubelskiego, jak i obszar całego kraju.

Informowanie o projekcie i sposoby upowszechniania produktu finalnego:

Etap I – Pogłębiona analiza problemu

- Przygotowanie Raportu z badań w ramach pogłębionej analizy problemu projektu „System monitoringu losów absolwentów” (przeprowadzono

konsultacje z przedstawicielami grup docelowych, wywiady z pracownikami uczelni, studentami i pracodawcami).

- Zamieszczenie Raportu z badań na stronie internetowej projektu oraz przekazanie uczelniom i pracodawcom z terenu Lubelszczyzny.
- Utworzenie strony internetowej projektu. Zamieszczane są na niej bieżące informacje na temat realizacji projektu i jego rezultatów.

Etap II – Etap wdrożenia oraz upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki

- Przygotowanie pakietów materiałów z nowym produktem do przekazania uczelniom, biorącym udział w testowaniu;
- Wykonanie materiałów upowszechniających i włączających (pylony, broszury, plakaty, terminarze z datami fal badania) dla studentów, którzy będą poddani badaniu oraz pendrive dla użytkowników systemu;
- Organizacja szkolenia dla 30 osób w celu przekazania użytkownikom narzędzi wraz z instrukcją opisu wdrażania systemu;
- Organizacja 12 spotkań informacyjnych dla studentów, po 3 na 3 uczelniach oraz akcji upowszechniającej prowadzonej przez biura karier i dziekanaty na każdej z 3 uczelni w celu przekazania informacji nt. wdrażania produktu, zachęcenie studentów do wzięcia udziału w badaniu;
- Organizacja konferencji z udziałem 80 osób (przedstawiciele 40 uczelni z regionu i kraju, którzy wyrazili zainteresowanie produktem);
- Wykonanie folderu upowszechniającego i prezentacji demonstrującej produkt finalny dla uczestników konferencji;
- Przygotowanie 100 pakietów z produktem finalnym do przekazania 100 uczelniom w kraju;
- Zamieszczenie w ogólnopolskim czasopiśmie branżowym informacji o nowym systemie wraz z załączoną wersją demonstracyjną systemu;
- Przeszkolenie 60 osób z 20 uczelni w regionie i kraju, potencjalnie zainteresowanych wdrożeniem opracowanego systemu.

Ponadto:

- upowszechnienie wiedzy o platformie poprzez spotkania i mailing z instytucjami rynku pracy (m.in. Wojewódzką Radą Zatrudnienia, Powiatowymi i Wojewódzkim Urzędami Pracy, departamentami edukacji i rynku pracy w urzędach marszałkowskich i urzędach miast i gmin funkcjonujących w polu oddziaływania uczelni implementujących projekt).
- działania promocyjne: udzielane będą wywiady lokalnej, regionalnej i ogólnopolskiej prasie, ukazywać się będą informacje na portalach skierowanych do studentów/absolwentów, przekazywane będą informacje do instytucji wspierających pracodawców.
- ścisła współpraca z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), Krajową Instytucją Wspomagającą (KIW).

7. Strategia włączenia do głównego nurtu polityki

Działania włączające do głównego nurtu polityki (mainstreaming) będą realizowane w ramach wspólnej strategii – jako działania komplementarne do działań upowszechniających.

Celem działań włączających produkt finalny do głównego nurtu polityki jest:

- stworzenie możliwości wzmacniania działań na rzecz poprawy jakości kształcenia na poziomie wyższym poprzez upowszechnienie nowego systemu monitoringu losów absolwentów;
- dotarcie do możliwie dużego kręgu przedstawicieli grup docelowych oraz interesariuszy projektu;
- wzrost wiedzy interesariuszy pośrednich i bezpośrednich na temat rozwiązań przyjętych w produkcie finalnym.

Kluczowym jest upowszechnienie wiedzy o rozwiązaniach zastosowanych w projekcie wśród trzech podstawowych grup interesariuszy (w tym podmiotów nie uczestniczących w samym projekcie), tj. uczelni, studentów/absolwentów oraz pracodawców, a także instytucji bezpośrednio związanych z systemem szkolnictwa i rynku pracy w Polsce. Działania włączające do głównego nurtu polityki będą prowadzone zarówno w trakcie trwania projektu, jak również po jego zakończeniu. Działania te będą kierowane przede wszystkim do następujących podmiotów (interesariuszy bezpośrednich i pośrednich).

Grupy, do których będą skierowane działania włączające:

- **Uczelnie i ich pracownicy**

100 uczelni publicznych i prywatnych regionu i kraju, w tym prowadzących edukację na poszczególnych stopniach kształcenia, potencjalnie zainteresowanych wdrożeniem wypracowanego produktu. Każda uczelnia otrzyma pakiet składający się z folderu-przewodnika po systemie oraz narzędzi badawczych i platformy na nośniku elektronicznym. 80 osób z publicznych i niepublicznych uczelni regionu i kraju, zaproszonych na konferencję, 60 osób w tym 40 kobiet uczestniczących w szkoleniu upowszechniającym produkt.

- **Studenci/absolwenci**

Do korzystania z platformy, zarówno w zakresie funkcjonalności związanej z badaniem losów zawodowych, jak również pozostałych jej możliwości (m.in. przewodnik po narzędziach aplikacyjnych, kreator CV, generator biogramu zawodowego, przewodnik w zakresie skutecznego poruszania się na rynku pracy, itd.), zachęceniu zostaną studenci i absolwenci różnych uczelni (nie tylko tych biorących udział w projekcie). Dotarcie do tej grupy zaplanowane jest również poprzez działania informacyjne prowadzone przez wybrane strony internetowe oraz serwisy społecznościowe.

- **Pracodawcy oraz związki pracodawców**

Dotarcie do tej grupy odbiorców zaplanowane jest przez działalność biur karier funkcjonujących przy uczelniach wdrażających platformę internetową ABSOLWENT. Ponadto informacja o aktywacji nowego narzędzia łączącego rynek pracy z uczelniami zostanie przekazana poprzez organizacje branżowe skupiające różnych pracodawców.

- **Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego**
Główne założenia realizowanego projektu oraz wnioski z jego implementacji przekazane zostaną do odpowiednich organów MNiSW. Celem tego działania jest nie tylko upowszechnienie wiedzy o realizowanym projekcie, ale także wskazanie możliwości i ewentualnych problemów, które związane są z realizacją badań lasów absolwentów z wykorzystaniem platformy internetowej ABSOLWENT. Wiedza ta może być niezwykle pomocna przy określaniu polityk horyzontalnych dotyczących badania lasów absolwentów.
- **Krajowa Sieć Tematyczna**
Uczestnictwo w Sieci umożliwi przekazanie informacji o produkcie wszystkim podmiotom będących członkami KST.
- **Urzędy i instytucje związane z polityką edukacji i rynku pracy**
Informacja o projekcie przesłana zostanie do wydziałów/departamentów edukacji w urzędach marszałkowskich oraz do wydziałów/departamentów edukacji i wydziałów/departamentów rynku pracy urzędów miast (gmin), na terenie których będą się znajdowały uczelnie wdrażające platformę internetową ABSOLWENT oraz urzędów miast (gmin), które znajdują się w ścisłym polu oddziaływania danej uczelni. O pracach związanych z testowaniem platformy i jej wynikach będą także poinformowane inne instytucje, np. Wojewódzkie Rady Zatrudnienia, Powiatowe i Wojewódzkie Urzędy Pracy.
- **Organizacje pozarządowe działające w obszarze edukacji i rynku pracy**
O założeniach projektu i dostępnych funkcjonalnościach platformy internetowej ABSOLWENT poinformowane zostaną za pomocą mailingu wybrane organizacje edukacyjne oraz wybrane organizacje, których przedmiotem aktywności jest rynek pracy i edukacja (w szczególności wyższa).

Informacja o projekcie będzie mogła być rozpowszechniana w trakcie różnego rodzaju konferencji i seminariów naukowych, co pozwoli zdecydowanie poszerzyć grono odbiorców i użytkowników produktu wypracowanego w ramach realizacji projektu.

O sukcesie działań upowszechniających i włączających do głównego nurtu polityki będzie świadczyć 5 deklaracji uczelni wyższych z całego kraju o wdrożeniu systemu.

8. Kamienie milowe II etapu projektu

W przedmiotowym projekcie wyróżniono kilka etapów (kamieni milowych), najistotniejszych z punktu widzenia dalszej realizacji projektu. Pozwolą one na podjęcie dalszych decyzji dotyczących realizacji projektu oraz kontrolę efektów testowania produktu.

Terminowe i pełne wykonanie poszczególnych etapów ma wpływ na końcowy oczekiwany efekt całości projektu. Każdy z poszczególnych etapów realizacji projektu winien być analizowany pod względem jego terminowego i kompletnego wykonania. Pozytywna ocena zakończenia poszczególnych etapów prac warunkować będzie przejście do kolejnego etapu prac.

1. Testowanie opracowanego produktu na grupie badawczej, stanowiącej 10% populacji absolwentów 2013/2014 trzech uczelni z Lubelszczyzny (VIII.2013-XI.2014)
2. Analiza rzeczywistych efektów testowanego produktu, ewaluacja zewnętrzna produktu finalnego (VIII.2013-XII.2014)
3. Opracowanie produktu finalnego (I-II.2015)
4. Upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki (V.2015-IX.2015)
5. Zakończenie ewaluacji projektu i produktu finalnego (IX.2015)

9. Analiza ryzyka

Projekty innowacyjne w swojej strukturze realizacji posiadają ryzyko nie osiągnięcia zamierzonych celów i założonych produktów znacznie większe niż w innych projektach. Dlatego przygotowując realizację projektu innowacyjnego bardzo ważnym elementem zarządzania strategicznego jest zarządzanie ryzykiem oraz założenie potencjalnych zagrożeń i stworzenie ścieżki szybkiego wykrywania niedoskonałości oraz sprawnego wdrażania programów naprawczych na etapie testowania, upowszechniania i włączania do głównego nurtu innowacji. Tu należy zastosować hierarchizację potencjalnych zagrożeń mogących nastąpić w trakcie realizacji projektu.

Zgodnie z zaleceniami Krajowej Instytucji Wspomagającej, przyjęto następujące oznaczenia:

P – prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (skala 1-3, gdzie 1 – niskie prawdopodobieństwo, 3 – wysokie prawdopodobieństwo)

W – wpływ na realizację projektu (skala 1-3, gdzie 1 – bardzo mały wpływ, 3 – wpływ bardzo duży)

INZ= P \times W – identyfikacja najważniejszych zagrożeń

Ryzyka zidentyfikowane we wniosku o dofinansowanie:

1. Ryzyko wystąpienia problemów/trudności w koordynacji współpracy pomiędzy uczelniami testującymi produkt.

P-2, W-1, INZ=2 \times 1=2

- **Zapobieganie:** ustalanie jasnych zasad koordynacji i przepływu informacji, stworzenie szczegółowego harmonogramu działań i wyznaczenie osób odpowiedzialnych.
- **Minimalizowanie:** organizacja dodatkowych spotkań informacyjnych i szkoleniowych, intensyfikacja kontaktów telefonicznych, osobistych i mailowych.

2. Ryzyko rezygnacji z udziału w projekcie przedstawicieli grup docelowych.

P-1, W-1, INZ=1 \times 1=1

- **Zapobieganie:** założenie większej od zapisanej w projekcie próby testowej.
- **Minimalizowanie:** rozpoczęcie działań upowszechniających i włączających już na etapie diagnozy problemu.

3. Ryzyko niższej niż szacowana zwrotności ankiet monitorujących pomimo wzmożonego wysiłku informacyjnego (ryzyko braku zainteresowania).

P-2, W-2, INZ=2x2=4

- **Zapobieganie:** intensywna akcja promocyjna, konsultowanie narzędzi badawczych i systemu ich wdrażania z przedstawicielami grup docelowych oraz środowiskiem studentów, uwzględnienie potrzeb i preferencji płci.
- **Minimalizowanie:** uatrakcyjnienie systemu zachęt, indywidualizacja wsparcia.

4. Ryzyko wystąpienia błędnego/niemiarodajnego wyniku badania z uwagi na trudności w zgromadzeniu odpowiedniej próby badawczej.

P-2, W-2, INZ=2x2=4

- **Zapobieganie:** właściwy dobór próby badawczej, zgromadzenie aktualnej bazy kontaktów, współdziałanie grup użytkowników, mających dostęp do respondentów i uwiarygadniających produkt.
- **Minimalizowanie:** przedłużenie fazy gromadzenia danych, zwiększenie liczby powiadomień, uruchomienie dodatkowych osób do wywiadów bezpośrednich.

5. Ryzyko pozyskania niekompletnych/fragmentarycznych danych w wypełnianych ankietach z uwagi na niechęć do udzielania odpowiedzi na tzw. pytania wrażliwe.

P-2, W-2, INZ=2x2=4

- **Zapobieganie:** konfiguracja systemu uniemożliwiająca wysyłanie niekompletnych ankiet, zabezpieczenie systemu, brak dostępu do danych osobom nieupoważnionym.
- **Minimalizowanie:** korespondencja do absolwentów z informacją o występowaniu tego rodzaju pytań, zabezpieczeniu ich danych.

Ponadto, w trakcie realizacji I etapu projektu „System monitoringu losów absolwentów” zidentyfikowano następujące ryzyko:

1. Wprowadzenie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozporządzenia, które doprecyzuje zapis Art. 13 a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, dot. badania losów zawodowych absolwentów (np. rozporządzenie wprowadzające wzór jednolitej ankiety dla wszystkich uczelni, różnej od tej opracowanej w ramach projektu „System monitoringu losów absolwentów”).

P-3, W-1, INZ=3x1=3

- Wnioskodawca, w trakcie I Kongresu Akademickich Biur Karier, uzyskał informację bezpośrednio z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (wypowiedź Pani Minister prof. Barbary Kudryckiej na forum ogólnym), że obecnie trwają prace nad uszczegółowieniem art. 13 a i odpowiednim rozporządzeniem, które ujednotoczy prowadzenie badań nad losami zawodowymi absolwentów polskich uczelni.
- **Minimalizowanie:** założono możliwość edytowania ankiet służących badaniu losów zawodowych absolwentów I, II i III stopnia, tak by była

zgodna z obowiązującym prawem oraz założoną metodologią badań w ramach projektu „Systemu monitoringu losów absolwentów”